

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความเป็นไปได้ของการส่งเสริมการปลูกข้าวลูกผสมแก่เกษตรกร ในจังหวัดกำแพงเพชร
ผู้วิจัย นายศิริชัย สามขุนทด **ปริญญา** เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. สุพันธ์ สีสังข์ (2) รองศาสตราจารย์ ดร. ภรณ์ ต่างวิวัฒน์
ปีการศึกษา 2549

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ เพื่อเพื่อ 1.เพื่อศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรในจังหวัดกำแพงเพชร 2.เพื่อศึกษาการผลิตข้าวในจังหวัดกำแพงเพชร 3.เพื่อศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของเกษตรกร 4.เพื่อศึกษาเหตุผลในการตัดสินใจเข้าร่วม โครงการผลิตข้าวลูกผสมของเกษตรกร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ เกษตรกรในโครงการส่งเสริมปลูกข้าวลูกผสม โดยใช้เรื่องปึกคำในจังหวัดกำแพงเพชร ของบริษัท กรุงเทพอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ จำกัด ประจำปีการผลิต 2548/49 จำนวน 4 อำเภอ รวมทั้งสิ้น 100 ราย

ผลการวิจัย พบว่า เพศ เกษตรกรผู้ปลูกข้าวพันธุ์ลูกผสมมากกว่าครึ่งเป็นเพศชาย คือร้อยละ 63.0 เกษตรกรมีอายุ อายุเฉลี่ย 43.74 ปี จบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 39.0 รองลงมาคือชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 23.0 จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนเฉลี่ย 4.47 คน จำนวนแรงงานภาคการเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย 2.7 คน ภูมิสำเนา เป็นคนในท้องถิ่นเกือบทั้งหมด ร้อยละ 92.0 ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร พบว่า มากกว่าครึ่งหนึ่งที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มทางเกษตร ร้อยละ 57.0 พื้นที่ถือครองการทำเฉลี่ย 9.42 ไร่ เครื่องจักรกลการเกษตร/เครื่องทุ่นแรงที่ใช้ในการเกษตรเป็นของตนเอง พบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรมีรถไถเดินตาม รองลงมาคือ เครื่องพ่นยา และเครื่องสูบน้ำ ด้านการกู้เงินเพื่อการทำนา เกษตรกรที่กู้เงินมาเพื่อทำนาข้าวลูกผสม ร้อยละ 70.0 แหล่งเงินกู้ที่ให้กู้ มากกว่าครึ่งกู้เงินมาจาก ธกส.

เกษตรกรส่วนใหญ่จะตัดสินใจในการเข้าร่วมโครงการด้วยเหตุผล การใช้เครื่องจักรกลการเกษตรมาใช้แทนแรงงานคนในการผลิต, การมีแหล่งเงินทุนให้กู้ยืม (สินเชื่อด้านวัสดุการเกษตร), ผลผลิตข้าวต่อไร่สูง, มีตลาดรองรับผลผลิตที่แน่นอน, แรงงานในการผลิตเพียงพอ รวมไปถึงการได้รับการตรวจเยี่ยมจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของบริษัทฯเป็นประจำ และมีการจัดตั้งเป็นกองทุนประกันความเสี่ยงความเสียหาย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ควรส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ให้เฝ้าหาความรู้ ประสบการณ์และทักษะในการประกอบอาชีพการทำนาด้วยพันธุ์ข้าวลูกผสม การคัดเลือกเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ ควรเลือกเกษตรกรที่มีความรู้รักความก้าวหน้าในอาชีพ มีความขยัน อดทน และเฝ้าหาความรู้ใหม่ๆ มาสู่ตน ยอมรับเทคโนโลยีการผลิตแนวใหม่ จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริม พื้นที่ในการปลูกข้าว ควรเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมกับการทำนา มีระบบการชลประทานที่ดี และหาแหล่งเงินทุนให้กับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว เพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรในเรื่องของการกู้ยืมเงินทุนในการทำนา และ การจัดหาปัจจัยการผลิตต่างๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับการยอมรับพันธุ์ข้าวลูกผสม เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขวิธีการส่งเสริมการเกษตรแก่

คำสำคัญ การส่งเสริมการปลูกข้าว จังหวัดกำแพงเพชร

Thesis title: Possibility of Extending Hybrid Rice Production to Farmers in Kamphaeng Phet Province

Researcher: Mr.Sirichai Samkhunthod; **Degree:** Master of Agriculture (Agricultural Extension); **Thesis advisors:** (1) Dr.Sunan Seesang, Associate Professor; (2) Dr. Paranee Tangwiwat, Associate Professor; **Academic year:** 2006

ABSTRACT

The purposes of this study were (1) to study social and economic state of farmers in Kamphaeng Phet Province; (2) to study their rice production in Kamphaeng Phet Province; (3) to study their opinions and needs; and (4) to study their reasons why they decided to attend hybrid rice production project.

The population in this study were 100 farmers in 4 districts in Kamphaeng Phet Province who were in extending hybrid rice production project by using planting machine of Bangkok Industrial Rice Seed Co. Ltd. in the production year 2005/2006

The findings of this study were as follows: More than half, 63% of the farmers who planted hybrid rice were male, their average age was 43.74 years, 39% of them were educated at lower primary level, 23% of them were educated at higher primary level, the average quantity of the members of their family was 4.47 persons, with 2.7 persons at working age, 92% of them lived in the district, 57% of them were not a member of any agricultural group, their average occupied rice planting area was 9.42 Rai. Most of them had their own agricultural machines, such as tractors, pesticide sprayers, and water pumps, 70% of them took out a loan for their hybrid rice production, and more than a half of them took out a loan from the Bank of Agriculture and Corporatives. The reasons why they decided to attend the project were the provision of agricultural machines to use in their production instead of the man power, funding source(a loan on agricultural materials), having high quantity of rice production per Rai, having certain marketplaces, having sufficient man power, having regular visits from the extension officers of the company, and having a fund set up to insure their risks.

The suggestions raised in this study were as follows: farmers should be extended and supported to have experience and skill in hybrid rice planting. The farmers who were selected to attend the project should be cognitive, hard working, alert, and fond of new production technology suggested by the extension officers. Their rice planting area should be suitable for planting and have good irrigation. The farmers should have sufficient fund for their rice planting and producing factors should be supplied sufficiently. And the study on the acceptance of hybrid rice production to improve their agricultural extension for the farmers should be studied further.

Keywords: Extending Hybrid Rice Production, Kamphaeng Phet Province